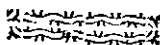

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSÉG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indált **BÉTSBÖL** Pénteken 15. Aprilisban 1791.

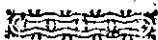
Háborus — és Békecséges Vélekedések 's Környüldállások.

A' mi F. Királyunknak elmenetele után egy Muszka Kurir érkezett vala tsak hamar Bétsbe, kinek Levelei azonnal ő Felsége után küldettek vala Velentzébe. Ugyan ezen Kurir Levelet hozott vala Orosz Generál *Psaró* és *Tamara* Uraknak is, mely Levelek azonnal utánnak küldettek Olosz Országba. Ezen Muszka Kurirról igen sok vélekedések vagynak; de ezeket mi most mind elhalgatván, egy Német Ujság Levélből szoról szóra ezt jegyezzük meg: — „Mi, így ir, egy meleg kútfőből bizonyosan tudjuk, hogy egy darab időtől fogva sok és külömb külömb-féle Orosz Tisztek mentenek légyen keresztül Bétsen. — Merre? Görög Országba;

ba, *Thefszliába*, *Mácedoniába*, hogy az itt lakó számos Görögöket a' Porta ellen való Zenebonára oktassák; mert a' Konstantinápolyba igyekező nagy Muszka hajós Sereg a' Fekete-tengeren *Várna* felé kívánván ejteni útját, ezt előbb meg-velzi, és így a' Tengeri-tsatornába fordulván Konstantinápoly-nál fogná magát ki-mutatni. Ezen alkalmatossággal, és ez alatt a' Porta jármába lévő Keresztény Görögök a' Diványt könnyen zürzavarba hozhatnák. Ezen *Plánumat* némellyek csak egy ész járékának lenni gondolják; de hogy nem találmány, nem költemény — meg-fogja az idő mutatni. — A' *Kherfonból* jött minden Levelek meg-edgyeznek abban, hogy itt véghetetlen számú könnyű hajók készítettnek, mellyeken a' fegyveres sokság egész-szen a' *Szúttán* (Serail) Agyas-házáig költözke-dhessék. H. *Potemkinnek*-is mostani *Péttersburgi* útja ezt fogja tzelozni, és ezen *Plánumat* kívánnyá-út-ba indítani. — Angliának minden Tengeri ki-kötő helyeiben az a' hír, hogy *Nagy Británia* 30 első nagyságú hadakozó hajókból álló Sereggel fogna a' *Báltikum* Tengerre minden órán ki-állani, hogy Muszka Országot a' Törökkel békeségre kényszerítse. — Azt mindenek bizonyosnak írják, hogy *Svéd* és *Dán* Országok magokat már *Neutrálizáltak*, az az: egy részre sem hajlóknak meg-határozták és ki-jelentették; de ez a' *Neutrálitás* csak olyan a' *Politikusok* fejében, hogy ők tökéletesen hiszik, hogy mind *Svéd*, mind *Dán* Országok tellyes erővel való segítői Muszka Orzágnak — a' mint hogy soha még *Svéd* Országban olly szörnyű hadi-készületek nem tapasztaltattanak, mint a' jelen való időben — és mi minden órán olyan időkre fogunk virradni, mellyben módunk lesz az *Ujsság* irásban.

Mező Tur. 5. Apr. — „A' felettebb való nagy szükség miatt csak most hadjuk-el a' *Tatarján* gyökerekkel (*Panis Tartaricus*) való élet. Minden barmaink imitt amott televén, és rész szerint el-dögölvén, 5-tön 6-tan a' *Lovak* *Alátyromságok* hel-

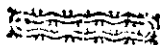
helyébe a' Száraz-malomba bé fogván magunkat, tsak a' meszsze földről nagy bajjal szerzett Kukuritzát-is ugy örlöttük a' télen. Az éhségbéli szükség, talám majd a' fok külömb külömb féle nyavallyákban fetregő Lakósainknak bőv aratását nyeri. Most már külömben a' szánakozó Természet, a' midőn majd mindennap siratja a' mi esetünket, a' mag-nak szük és drága vóltához képest lehetett vetés-nek bővebb termésével biztat, és mikor ezt látjuk, ugy vagyunk örömlünkben, mint egy álomban!

Romába külömb külömb pénzt veret a' *Pápa* a' Nápolyi Király emlékezetére, mellyek meg-ér-kezésével Romába el oltatnak és hányatnak. — — *Gr. Vartensleben* sokkal jobban vagyon. —

Prufszfiában az egész Hadi-Tanáts, tsak 32-ezerbe kerül esztendeig; nállunk pedig kerül leg-alább is egy millioba. — Azt beszélik lokan, hogy a' mi Hadi-Kantzelláriánk is minden órán egy nagy változás alá vetendő volna; melyről 14 napok a-latt bizonyost fogunk hallani. — *Generál Májor Pretsch* meg-hólt.

Minden Dicasteriumoknak meg-vagyon ő Felső-gétől parantsolva, hogy mihelyt valamely Hivatal ürességben lészén, az Hivatalokért Könyörgőknek Nemzettségek, Tálentomok, Szolgálatra való alkal-mas vóltok, nevezetes Ürdemei, 's más erköltsbéli tulajdousági pontonként, 's jó lelki esmérettel Lai-stromba tétettsenek, és ezen Laistrom kemény számadás alatt ugy terjesztésék ő Felsőge eleibe, hogy ő Felsőge ezekből, az üress helyyet a' leg-er-demesebbnek adhassa.

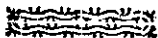
Koblentz. Ha ezen Századbéli Embereknek ha-lotti Laistromát, valaki meg tekinténdi, hogy öre-gebb emberre kapjon, mint a' millyen itten az el-múlt Hónapban meg-hólt, nehezen hiszem. Ez egy Uraság Kotsisa vólt; Izmos durva Paraszt Szülék-től születettvén, maga-is lanyarú 's munkás sze-génységgel nevedett. Ifjú korában az Erdőkön,
Hava.

Havasokon a' suhogó Patakok között aludott. Ele-
tének 40-dik Elztendejében Kotsilsá lett, és 60 e-
gészsz Elztendeig mind szüntelen kotsiskodott. Ez-
után sok ideig a' Tartomány költségén elődött; a'
Bort gyakran illogatta, a' honnan haláláig vidám
eleven tekintettel, friss egésséggel volt, és minék-
utánna 160 Elztendőket számlált volna, minden fá-
dalom nélkül, mint a' Gyertya el aludott.

Berlin. A' Török Követhez mint nyájáságáról
esméretes Uri Emberhez el-mégyen az a' Sütő,
a' ki nékie ez előtt 27 elztendővel, mint az akko-
ri Török Követtég Titoknokjának Kenyeret hordo-
gatott, látogatására; a' Sütő a' Követtel annyira
belé ered a' *Discursusba*, hogy a' Pék el-felejté
hogy ő csak Pék, ama pedig egy Sultánnak képe,
's nagy *Confidentidból* azt kéri a' Követtől: Uraml
annyi mind az, mond-meg miért küldött tégedet
ide a' Török Tsázfár? Meg-köhinti magát a' Kö-
vet, 's azt feleli reá: csak azért hogy ebből a' te
szép fejer izü Kenyeredből ehessem. — *Varga Uram*
csak a' *Kapta* mellé.

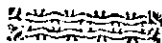
Eszeken egy furtsa eszü Ember egy néhány száz
következendő értelmü Czédulákat ragasztat-fel *Wil-*
liam Jonson, Anglus, külömb külömb-fele látásra
méltó ritkaságokkal kíván a' Közönségnek kedves-
kedni u. m. Oly tsudálatos állatokat fog elő-hozni,
mellyek közzül némelleyek módoson tántzolni, né-
mellyek értelmesen beszélni, némelleyek musikálni-
is fognak. A' látni kívánók reggel 9 órakor a' fe-
jer Farkasnál jelennyenek-meg. A' Fő Rendek fia-
bad tetszések szerint, a' Köz rend 3 krajtzárokat
fognak fizetni. — A' rendelt nap és órán meg-je-
lenik a' véghetetlen Sokaság, 's már várják a' Pro-
du-

ductiot, hát még csak hire lintsen — mi dolog ez? Hát akkor jut eszékbe ez a' mondás: *Prima dies Aprilis*, 's a' t; — — — — mert éppen A-prilisnek első napja volt.

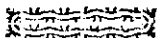
A' MAGYAR ORSZAG' KORONAJARÓL.

Nograd Vármegyei valamely tudós Hazánkfia, a' Magyar Koronának eredetéről, ismét különös egy ujj vélekedést közölt velünk, a' mostan folyó *Észlendőnek* elein a' *Bétsi Magyar Kurir*' második Levelének 22 dik lapján; de azt is, mint a' többit, tsupán csak bizonytalan vélekedésnek lehet méltán tartani; de nem is lehet egy átaljában külömben szollani, mert valakik a' Magyar Koronának eredetéről, készítettéséről, és Hazánkba lett bé hozattásának idejéről e' mái napiglan irtanak, irtanak pedig számosan, mindazoknak Írásaik merő azon tsupa kétszeges vélekedéseken fundáltak. Jer azért, kérdezzük meg magát a' mi szentséges Koronánkat, és halljuk meg, mit mond ő maga önnön maga felől! Ő maga világosan mintegy ujjal mutatja a' maga alsó abrónsok kerületin hátulról *Michaél Ducas* emlékezetes Néhai Görög Tsászárnak valóságos képét, ott vagyon ezen *Ducas Mihály* Tsászárnak a' Neve is magyarázasképpen olvasható öreg Görög betűkkel leírva, a' ki 1071-diktől fogva 1078 dik észtendeig viselte a' Nap-keleti Birodalomban a' Tsászárságot, akkor osztán *Nicephorus Botaniates* a' Tsászárságból levetkeztette, és neveletlen, de Imár Tsászárságra felkent Fiával *Constantinus Ducas Porphyrogenitus* a' Klástromba küldötte, a' Tsászárságtól megfosztatott *Ducas Mihály* azután nem sokára ugyan csak *Eféfusi* Ersekségre emeltetett volt, a' Fiát pedig, az ifju *Constantinust*, mind *Nicephorus*, ki *Dukás Mihály* Tsászárnét *Máriát*, még Férje' életében feleségül elvette; mind azután következett *Alexius Comnenus*, két Tsászárok a' magok Udvaraikban magok mellett

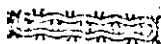
lett Tsászfári módra nevelték; minthogy a' mint mondánk, már ötet az Attya még a' maga szerentsétlensége előtt ki-kiáltattatta; sőt *Alexius Comnenus*, ez nagy reménységű illjú *Constantinust* a' maga Leányának ama hires, és nevezetes, 's tudós *Anna Comnénának* házas Társúl el-is jegyzette oly vezzel, hogy ő utánna ezek Uralkodónak; de míg az meg-lett vólna, az *Constantinus Ducas Porphyrogenitus* Imperátor, az ütközetten vitézi módra el-esett.

Vóltanak ugyan ez mi *Dukás Mihályunkon* kívül még több, 's szám szerint *Hét Mihály* nevezetű Görög Tsászfárok is; minden további szó-laportás nélkül azoknak neveiket tsak két, vagy három szóval említem, ugy-mint 1.) *Michael Curopalatos*. 2.) *Michael Balbus Traullus*, az Attya. 3.) *Mich. Traullus*, a' Fia. 4.) *Mich. Paphlago*. 5.) *Mich. Calaphates*. 6.) *Mich. Stratiotes*. 7.) *Mich. Palaeologus*. De mind ezek között egy sem vólt tellyességgel, a' ki ama *Constantinápolyban* hajdanában szépen virágozott *Dukások* nemzetségéből származott vólna, az egy *Dukás Mihály* Görög Tsászfáron kívül, a' kinek ki-ábrázoltatott valóságos Képe, annak nevével együtt, a' mi Koronánkon nyilván találtatik. Sőt ezen Tsászfáron kívül, még más alacsonyabb rendű *Dukás Mihály* nevű fő Emberről sints sohol a' *Historikusoknál* még tsak emlékeztet is; ki kötvén mindazonáltal hármat, kiknek képeiről emlékezik *Du Fresne* a' *Dukások* Nemzetségének *Laitromában*, hogy tsak köz Hadi Vezérek vóltanak; a' harmadikat pedig ama *Ducas* nevezetű Görög *Historicus*, a' maga munkájának ötödik Könyvében, a' maga Nagy Attyának lenni mondja, és azt írja felöle, hogy *Contacuzenus János* Tsászfár idejében, mintegy 1350-dik tájján, a' *Constantinápolyi* veszedelemből meg-szabadulván, *Efézusha* vonta-el magát, és mintegy fő Ember, ott töltötte életét magánosságban.

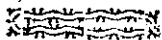
Továbbá vóltanak nem külömben egy-néhányon, kik a' *Dukások*' Familiájából Görög Tsászárságra emeltettek; ezek közzül leg-előzőr-is 1.) *Constantinus Ducas*, *Andronicus*nak a' Fia lett 1059-dikben Görög Tsászárrá; azután ennek a' Fia 2.) a' mi *Dukás Mihályunk*, *Eudocia* édes Anyjának, és *Romanus Diogenes* mostoha Attyának utánna 1071-dikben kezdett uralkodni, melly tartott hét esztendő-kig; mert 1078-dikban méltóságától meg-fosztatott. 3.) *Constantinus Ducas*, Első *Constantinus Ducás*nak, a' második szülött Fia, ezt-is *Nicephorus Botaniates* Tsászár, kevés idő múlva Tsászári méltóságától meg-fosztotta. 4.) Harmadik *Constantinus Ducas Porphirogenitust* az Attya *Dukás Mihály*, még kiseded korában, már Tsászárságba helyhezette; a' Klástromból ki hozatván *Nicephorus*, azután *Alexius Comnenus* Tsászárok-is, Imperátornak lenni meg esmérték, és a' szerint nevelték; sőt, a' mint fellyebb-is említék, *Anna Comnénának* házas-társul el-is jegyeztetett vólt, az Attyának *Comnénus*nak a-karatjából. 5.) *Alexius Ducas Murtzuphlus* 1204. 6.) *Johannes Ducas Vatatzas* 1222. Ezek-is a' többek után Görög Tsászárságot értenek: ezeken kívül soha többen Tsászárok nem is vóltanak. A' *Ducas* Tsászároknak ezen elől adott Laidromából nyilván által lehet látni, hogy tsak edgyetlen edgy *Ducas Mihály* Görög Tsászár vólt, a' kinek Képe, és tulajdon Neve, a' Magyar Koronán szemléltetik, 's olvastatik.

Ezek szerint így lévén a' dolog: Jer állapodjunk meg már itt egy kevésbé, és ha lehetséges lehet, vetkezzünk le egy kevésbé, a' benniünk régen meg-rögzött hibás bal vélekedéseket, *praesudiciumokat*; imé azon-túl Szt. Koronánk' kézzittetésének ideje tájját bizonyosan ki-tanulhatják. Ellene mondhatatlan, és szembe-tűnő igazság ez: hogy *Dukás Mihály* Görög Tsászárnak, a' kinél több ezen a' néven soha e' Világon nem vólt, mind a' képe, mind a' Koronánkon, szintén azon módon rajta vagon, valamint szintén a' *Krillusnak*, *Archangyalok*.

loknak és több Szenteknek díszes Képei, és Nevezetei. Ha ki ezt tagadni merné, az a' Koronának magának ellene mondana, és azt nyilván meg-hazudtolná. Azért, ha, a' mint fellyebb meg-mondánk, *Dukás Mihály* Görög Tsászár, az Esztendőeknek számlálásának rende szerint 1071-diktől fogva, 1078-dikig uralkodott a' Göög Birodalomban: mimódon eshetett volna-meg hát az, hogy akár *Hetedik Benedek*, akár a' közönségesebb vélekedés szerint, *Második Silvester Pápa* küldötte volna ez a' Koronát a' Magyaroknak számára? és *Sz. István* Királyunk-is, miképpen koronáztathatott volna meg tulajdon ezzel a' Koronával? holott az előzőr említett *Sz. Atya* 975-dik Esztendőben, *Második Silvester* pedig 999-dikben ált-bé a' *Sz. Péter* Székibei Szent *István* Király-is pedig, a' mindjárt következett Ezeredik esztendőben meg-koronáztatottnak lenni mondatik; az 1038-dikban pedig meg-hóltnak is iratik. Ha pedig a' régen bé szivott vélekedésünk mellett, továbbra-is állhatatosan meg-maradnoi talál-nánk, hogy ezt a' Koronát küldötte volna nekünk akár *Hetedik Benedek*, akár *Második Silvester Pápa*, és hogy *Sz. István*-is tulajdon ezzel koronáztatott volna-meg; mitsoda nem mondom Emberi, de Angyali ész láthatta volna annyira előre által, hogy leg alább szólván, közel nyóltzvan esztendőeknek el-forgása után, fog jövendőben valamely *Dukás Mihály* nevü Tsászár a' Nap-keleten, Magyar Országban, pedig edgy *Geisa* nevezetü Király uralkodni, a' kiknek Képei és ábrázattjai azok ne-veiknek jegyzésével edgyütt valamely titkos okokra nézve, a' Koronának kerületire a' több Szentekkel edgyütt, módosan, egy formán, el-fel-helyhez-tetsenek, hogy azok ott izemlétfessenek, és olvas-asfanak?

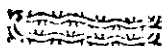
(A' többi következik.)

Horváth Ország. A' Törökök tsak ugyan ki mutaták, hogy ők most-is, *idem qui pridem*. Mídon a' Széleken az el-kezdett Hadi-foglyok tserélése derekason folya, 's a' Ts. Kir. Biztos Ur, az utolsó tsoport Török foglyokat a' Török Biztosnak által adván, a' mi Foglyainkat kérné; a' Török Biztos azt felelé: A' Keresztyén foglyoknak, mivel annak része, már harmadik 's talám negyedik Vövönék-is meg-fordult a' Kezin, más része, a' leg-meszfzebb Tartományokra küldetett, elő-állittatása éppen lehetetlen. — Egy esmeretlen azt projectálá vala, tsak kevéssel az ő Felsége el-menetele c-lött, hogy ő 400-ezer forintért *Vundernótot*, kézre keríti: ez ő Felsége fülibe menvén, azt felelé réa: hogy olyan Portékaért, a' mely egy krajtzárt nem ér, igen drágának tartya; 400 ezer forintot ki-hány-ni. — *Vundernót* addig *Vändernotizáda*, hogy az Országot ugy el-pufztította, hogy a' Lakósok a' Király Adójának meg-fizetésére, a' Haza tsendelségéért Strázsáló Vitézeknek tartására alkalmatlanná tettelek, a' honnan az Udvar tsak az el-múlt héten-is egy millio forintot kénténítettett Belgiumba küldeni. — A' leg-ujjabb *Lelkek* fel számlálása szerint 24,923,062 *Lelkek* nyugofsznak a' *Leopold* árnyékában, ide nem számlálván a' Táborig Népet, mellyel a' 25 milliót meg-haladja,

Azoknak az ujj Darabotskáknak, mellyet az Erdélyi Ország Gyűlése folyta alatt eddig ki-jöttek, rövid etö adása:

1.) *Darab.* — Anglus és Magyar Igazgatásnak egybe-vetése. Kolosvárt *Hochmeister* által 1790. 8. 39. lap. — Az Irásotskának az Irótól a' munka tárgyához képest ez a' homlok-irása vólt adva: *Nem vagyok nyughatatlan.* De ez, hogy 's mint? maga sem hiszem tudná; meg-tseréltetett. Az Iró neve nem tudatik. A' Veleje tsak nem ez: Egy régi Frantzia Levélben panasz képpen olvasta, hogy az Idegenek, mikor a' Magyarok, Igazságaik mellett

lett mozognak, nyughatatlanságnak tartják. Meg-
 űködik rajta — fontolja — és eleitől fogva, sőt
 ma is úgy találja; nem pedig nem csak a' külsőkre,
 hanem lokokra benn a' Haza kebelébe lévőkre né-
 ve is. Ezt tartja okának: Hogy azok az igazsá-
 gok elvagnak rejtve, nagy és kézbe nem forgó,
 nem is forogható Könyvekben, mint a' *Corpus Ju-
 ris* 's a' t. Próbát akar azért tenni, hogy azokat
 az Igazságokat a' tilzta okoskodás, és egy könnyű,
 de világos előadás által az Olvasóknál meg-fog-
 hatókká, és ha lehet győzedelmesekké is tegye, és
 vélek éreztelje is. Száll a' Dolog derekára, gondo-
 latotokának nevezi. Előbb is

Velzi-fel ezt a' Szót Örökös, és igyekezik meg-
 mutatni; hogy a' miképpen ez a' két szó, *Tiszt*,
 és *földes Ur*, természet szerint különböznek egy
 mástól: úgy ha ez a' szó *Örökös* melléje tételik is
 p. o. *Örökös Tiszt*, és *Örökös Földes Ur*; a' kettő
 között természeti különbség van. Mivel a'
Tiszt, mint *Tiszt* soha sem *földes Ur*. E' szerint
 midőn a' Felsőleges Auszriai Ertz Hertzegi Házból
 való Magyar Királyok *Örökös Királyok*; nem lé-
 vén Magyar Országának Földes Urai, mint Auszriá-
 nak, tehát mindenkor csak Királyok maradnak; az
 az *Tisztek*, és e' mellett a' szó mellett is *Örökös*,
 nem válnak Földes Urakká 's a' t. Azomba

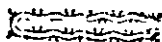
Kezébe akad az Irónak az a' Magyar Orzági
 Deák Darabotska: *Magyar Ország és Anglia Iga-
 ságainak egybe hasonlítása*, mely azokat az Igazsá-
 gokot a' Magyar Törvényekből akarja meg-mutatni.
 Es felvén ezt az egybe hasonlítást, de csak a'
 természetből tovább mégyen az előbbeni gondolat-
 ba és azt tovább is viszi.

Ez a' Rész az Irásnak olyan forma egybe ha-
 sonlítását foglalja magában Magyar Orzágnak An-
 gliával: Hogy egybe-veți előbb Angliát és Hanno-
 verát, egymás között, és a' kettő között lévő ter-
 mézeti nagy különbséget meg-mutatja. Azután fel-
 teszi hogy Magyar Ország Angliával, Auszria Han-
 noverával, egy természetű Országok; és ebből, igen
 kön-

könnyű reá szabás által 9 pontokban, pontonként igyekezik meg-mutatni, hogy Magyar Ország és Ausztria mind Földeknek, mind Népeknek állapottyokra szabadságokra, igazgatások formájára mennyit különböznek egy mástól: Sőt az Uralkodó hatalma is jöllehet azon két Országban, az Uralkodó ugyan azon egy személy legyen, mennyit különbözik. Az Auszriaiak természet szerint, sőt még az Hannoveriaiak ezen egybe-vetésbe semmit nem nyerne. — Ha ez az Irás Németül forditattván ki-jönné, és az Auszriai vagy Hannoveriai Publicistáknak kezekre akadna, akkor válnék-meg, hogy áthatnának-meg némely talám igen bátor fel-tételek. Mind az otsmány papiros, mind a' számlálhatatlan nyomtatásbéli hibák, igen roszszúl ajánlják a' nyomtató Sajtót.

2-dik Darab. — *Elé vigyázz*, avagy: Mire kell most Erdélynek vigyázni, hogy ne csak sérelmeit orvosolja, hanem magát azok ellen jövendőre-is bátorságba tegye. 1791. Kolosv. *Hochmeister* 8. 15 lap. nevetlen. Veleje a' Homlok-írásba ki-van merítve. Mellyet az Irásotska elején megint elő-adván az Író, hármat teszzen-fel. 1.) Hogy a' Haza maga sérelmeit orvosollya meg. 2.) Jövendőre nézve tégye magát bátorságossá. 3.) Hogy e' tsak magán áll az Országban. Az elsőre elég az I-ső *Leopold* Diplomája, mellyre ő Felsége most meg-is esküdt. A' 2 dikra a' Diplomán túl kell menni, mert annak némely részei, a' mint az akkori időkhöz jók voltak, ugy ma szükségtelenek, p. o. az idegen Katonaság az Országban, az idegen Nemzetü Hadi Vezér, a' Kamarán lévő idegen Nemzetek 's a' t. — A' 3 dikat azzal bizonyítja-meg, hogy ő Felsége önként eleintén a' Belgákat többel kínálta meg; azért az Erdélyi Hiv Rendek annál inkább mind azt reménylhetnék ő Felségétől: tsak akarjanak rajtok áll. — A' papiros rútt; a' nyomtatás és Magyar-ság hiba nélkül való.

3-dik Darab. — *Diplomata Leopoldina ad Statum Transylvaniæ pertinentia.* Claud. 1791. Typis Episc.

Episc. 4. A' Ki-adó neve nélkül. — Ez a' darabtska magában foglalja az I-ső *Leopold* 1691-béli Diplomáját és azt megelőzőt szerződéseket, öt darabokba, 's azt követett Resoluztiot 's Dekretomot, bevezetés jegyzés nélkül.

a.) Az 1686 Jun. 28. napjábéli Edgyezés I-ső *Leopold* 3 Commisáriusi, és az öreg *Apaffy* Mihály 's az Ország Rendei, mint a' Török ellen való Sz. Had Társaságában hivatott Hatalmatság Követei között; áll, 21 Pontokból igen rövidék. Az elő-adó csak az utolsó Pontból jegyzi meg; Hogy erről az edgyezésről egy Hónap alatt, mindenik edgvező fél Diplomát vált. Mindazáltal a' *Leopold* Diplomája, 1691-dik haladott, 's az Erdély részéről adott Diplomának nem halja semmi hírét.

b.) A' Lotharingiai Hertzeggel való Edgyezés, 1687-ben 27. Octob. a' Balásfalvi Táborban. E' csak ideig tartó, a' béli Qvartélyról való kötés. Az Ország kötelezi magát 6 Pontokba, 's a' Hertzeg 24-be.

c.) A' mely Karafával való Tractatusnak nevezetik közönségesen; de a' fellyül-irása: Regni Transylvaniæ humillima Instantia. 13 pontba, költ a' Fogarasi Ország Gyűlésben 1688-ban 1. Juniusb. lásd. a' d. alatt.

d.) Declaratio Transylvaniæ in fidelitatem Sacræ suæ Majestatis Cæsareæ, Opera E. D. I. C. *Karaffa*; Szebenben a' 3. Nemzet petsétje alatt. 9. Maji. 1688. Mellyben Erdély lemond a' Török Porta Protectiojáról 's I *Leopold* alá adja magát. *Jegyzés.* 1.) Ezt elébb kellett volna tenni, elébb a' c alatt valónál. Ez ugy tettik, az 1686-béli kötés utolsó pontja szerint az Erdélyiek részéről való Diploma. 3.) a' c alatt 1. Juniusban költ pedig, ennek a' *Conditioi*, mellyek hibáson láttatnak *humillima Instántiának* neveztetni. 4.) Ebben az utolsóban az 1686-béli kötés fenn maradása ki-kötetik.

e.) Az I-ső *Leopold* Diplomája 4. Dec. 1691. Ez az a' hires, ugy nevezett *Sacrum v. Szent Diploma* 18 pontokba. Mellyet az 1688-béli Erdélyi Di.

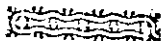
Diplomájával, és fel-tételeivel, a' c. és d. betűk alatt öszve kell nézni.

f.) Az ugy nevezett *Alvincziana Resolutio* más-
sa; költ 1693. 14. Máji. 23 pontokban, és végre

g.) 1693-ban 9-dik Apr. az Igazgató Tanátshoz küldött Udvari Rendelés 3 pontokban. *Jegyzés* 1.) Az utolsót kellett volna előll tenni, mivel elébb költ. 2.) Az elsőben az f. alatt valóba a' 2-dik pontba, az utolsóinak 2-dik pontja meg-igazittatik. 3.) Emlékezetesek az elsőbbek f. alatt a' 8-dik pontba lévő szavai: A' miképpen sem a' Tsászári Királyi Hatalomnak, sem a' Köz-jónak Tekintete meg nem engedi, hogy a' Hit Levél változás alá légyen rekelztve.

4.) Első *Leopold Tsászár Diplomája*. Avagy azok az edgyezések, mellyek mellett magát Erdély a' Felsőleges Aultriai Ház védelme alá adta. Kolosváratt, a' Püspöki betűkkel 1790. 4. nevetlen. Ebben nem tsak az 1691-béli Hit-Levél, hanem az előtte s' utánna való Edgyezések és Felsőleges meghatározások (Resoluciones) szépen meg-világositva a' ki-adó helyes jegyzéseivel. Jól lehet ez a' harmadik előtt adatott ki; hátrébb tette az Elő-adó azért, hogy a' másiktól mindazok az edgyezések meg-esmértethetnek; és az után ebből meg-világosodnak.

5.) Egy Erdélyi Magyar Nyelv-mivelő Társaság fel-állításáról való Rajzolat 's a' t. Kolosváratt 1741. 8. 36. lap. Két része van a' kis Irásotskának, az első részibe meg-mutattya szükségét, mind a' Nyelvre magára nézve, mind pedig világosodásra nézve. A' másodikba kívánnya azon Társaság fel-állításának módját Erdélyhez képest le-írni. Az igyekezet igen szent; a' papiros és nyomtatás szép; de igen tetemes hibákkal tellyes. lap 6. sor 14 *szükségelt* olv. *szüzezségit*. — lap. 12. sor. 17 *Plánta* olv. *Plánta*, e' nagyotska. — lap. 13. sor. 18. *világoskodás* olv. *világosodás*. — lap. 17. sor. 16. *Annál inkább*, tedd utánna: *mivel*, ez-is nagy — lap. 21. sor. 19. *Topertyán* olv. *Toportyán*. — lap. 24. sor.

24. for. 18. *Konak* olv. *Konak*. — lap. 27. for. 6.
Országoknak olv. *Országok-beli* — lap. 28. for. 23.
Társaságot olv. *Társaság*.

6.) Az Erdélyi Kéz-írásba lévő Történet Írók kiadására fel-állítandó Tárlaságnak Rajzolatya, a' három Nemzetbeli Méltóságos Fő Rendekhez. Kolosv. 1701. Ennek-is két része vagyon; az elsőbe egy kis rövid bezzéddel hívogattya 's ebbrefti az író a' Méltóságokat a' fel tett szép tzelra; a' másodikba igen röviden a' Társaság fel-állításának módját adja elő. Ez a' két Rajzolat mindenik *Aranka Györgyé*. A' gondolat pedig, mint maga-is jelenti, egy nagyobb és Méltóságosabb Hazafiáé lészén. Ebben a' papiros szép, a' hibák türethőbbek. Kivánnunk jó és szerentsés elő-menetelt, ezen Hazafiúi jó szándékoknak!!! Következnek

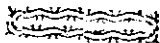
7.) *Comitia Transylvania* (Erdélyi Diatak) Deákul *Benkő Josef* Uré.

8.) *Episcopi Transylvaniae* (Erdélyi Püspökök) M. Præpost *Szeredai* Uré. Ez-is Deákul.

9.) *Julia* Levele *Ovidiushoz*.

Frantzia Ország. — Ó Szenrsége a' Pápa, egy Brévet botsátott a' múlt Febr. 17-dikén Kárdinális *Lomenichez*, *Sensi* Érsekhez, mellyből következő tördeléket kivántunk közleni: — „Soha nem ejthettél volna nagyobb szeplőt Kárdinálisi Tifztségeden, mint az által, hogy le-tetted a' Nemzet Gyülése által kivánt hitet, 's telleesitetted is már rész szerint az által, hogy a' Te Ekklesiádnak régi, 's tilzteletre méltó Káptalanját el-töröltted; rész szerint hogy más Megyéknék bizonyos részeiket magadnak el-tulajdonítottad, melyeknek birtokába törvénytelenül iktattattál, a' világi Hatalam által. Az efféle tselekedetet, a' leg-nagyobb vétek gyanánt lehet tartani. — Szemtelenül, és vétkelsen mented a' magad hibáját, midőn azt monded, hogy Te csak külsőképpen esküdtél meg; de belső gondolatid nem edgyeztek szavaiddal, egy bizonyos *Filozofusnak* példája szerint, a' ki ezt a' bolond fecen-

tartást (*reſtrictio*) költötte, és a' melly ſoha meg nem érdemli, hogy gyakoroltasék, mivelhogy az esküvésnek ſzentségével meg nem állhat, és magával a' természetű egyenefséggel is ellenkezik; a' mint hogy mindenkor is kárhoztatta azt az Ekkléſia. Kérünk az Iſten' neyiben, hogy akárminémű kén- telenségnek ſzine alatt is arra ne vetemedj, hogy ujj Püſpököket Izentely-fel, 's az által az Ekkléſia ellen patvarkodóknak ſzámát ſzaporittſad. Mert egy olyan Jus forog itt fenn, melly a' *Tridentini* Gyűlésnek Végzései ſzerint, edgyes egyedül az Apolloli Széket illeti, és a' mellyet ſemmi Püſpök, vagy Ersek nem tulajdonithat magának. — Reménylyük, hogy Te azt az engedelmeſéget fogod moſti meg-mutatni, mellyel köteleztetel a' Mi Intéſeink eránt, és magadat ezentúl nem tsak minden Ujjitá- ſok' nemeitől meg-örized; hanem köteſségednek tö- kélltetelſen is eleget teſzel, mellyet eddig még nem tſelekedtél. Reménylyük továbbá, hogy egyesítvén magadat a' több Püſpökökkel, kik tsupán egy és ugyan azon gondolkozás módjával bírnak, ezen Apolloli Szék után fogſz halgatni, ugymint a' melly a' Böltſéſégnek Széke, és az Edgyéſségnek közép- pontja. Ekképpen, el-lehet kerülni 's háritani, az Ekkléſiától való el-ſzakadásra vezethető, 's tévely- gésbe ejthető minden alkalmatofságot. — Hidd-el, hogy az Iſten-felő Király, a' Plébánusok, 's az e- géſz Nagyságos Nemzet az Igazságnak ſzavára fi- gyelmeznek, mellyet Mi, ugymint a' Híveknek kö- zönséges Attyok, hirdetünk nékiek, és a' mellynek óltatmazását magokra veſzik az edgyesült, 's a' magok Fejekhez ragaszkodó Püſpökök: bizváſt re- ménylhetjük ezen esetre, hogy Iſten' ſegedelme ál- tal, mellyet Mi ſzüntelenül kérünk könyörgésünkben, azok is meg- eſmérik 's jobbitják hibaikat, a' kik tu- datlanságból, 's az eleikbe vetett töröknel fogva es- tek azokba. Napfényre jönnek az Ekkléſia' Ellensé- geinek minden titkos fortéllyaik, 's halzontalanok- ká leſznek minden ingsterkedéſeik. Mert a' Vallá-
ſon

son való jobbitás-tételnek színe alatt, a' nékik| minden igyekezetek, hogy fundamentomostól fel-forgassák a' Katholika Vallást, melly tiszteletben volt a' Ti Atyátoknál; és a' Királynak hatalmát semmivé tegyék. " 's a' t.

Tudósítások.

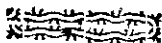
Bétsben az Ifjú Gréffer Köny - Arosnál, a' Mihály Piatzán a' 3 Kengyel-futóknál találtatik: — A' Tsálzári Királyi Regementeknek az ő fel-állítasoktól fogva, mind e' jelen-való időig le-hozott Történetei: ezekben elő adatik, minden Regementnek a' maga tulajdonos Generálíssa, annak fel-állítatása-is, külön külön mindenik Regement, mitsoda tsatakon, ostromokon, volt jelen? hol szokott a' mostani rendes fekvő Hellyek? ehez vagyon egy Toldaték is ragasztva, a' melyben a' már 100 elzö tendőktől fogva reducáltatott Regementek, hasonló módon jegyeztettek fel. Egy öreg Hadi Szolgától, in 8-vo ki-rajzolt Hadi Ruha (Mondours) Táblával. Béts 1791. — 1 for. 15 kr.

Itten találtatik továbbá, a' Fő Bétsi Testestől, Lelkestől, a' melly egy Fársáangi alkalmatossággal tartatni szokott Gyermeki Tanítás alkalmatossággal vizsgáltatott-meg, in 8-vo Béts és Baden. 1791. — 12 kr. — Ugyan ezen Könyves Boltban fog minél hamarább ki-jönni jönni az 1792-dik elzöndöre szolgáló Phisico — Magico — Cabalisticum Kalendarium.

Béts 19. Apr. 1791.

Ma 19-dik, holnap 20-dik, 's még sints itthon a' mi F. Fejedelmünk, kiről, a' Bétsi vélekedések után, azt ígértük vala, hogy 20-dikra visszafogna érkezni. — Annyi bizonyos, hogy elébb haza fog jöni őfelsége, mint sem elmenetele előtt gondoljuk vala, de mikor legyen az az elébb-is, vakmerőség volna meg-határozni. — A' mi Felséges Koronánk Örökösse Ferentz fő Hertzeg igen kívánt egétségben minden-nap lovagol, mutatja magát az ötet szívből szerető Bétsi Sokaság előtt. Minden napi lovagló nadrága Magyar. — Hogy a' mi Békességünk a' Portával minden kéttség nélkül való légyen, öllöl mutatják a' Környüllások. Már az ugy nevezett Tábori-szekerek és más Tábori-gazdasághoz tartozott Személyek, és ezen egész hivatal *Reducáltatott*, és azoknak száma mint egy 600-ra ment, kiknek utolsó Márziustól fogva meg-szünt járni fizetések. — A' F. Tsászár, *Vallis* vasas Sergénél volt Kapitány *Prohuska*, és a' *Reducált* Stáb Dragonyofsainál volt fő Hadnagy, most már Kapitány *Gosztony* Urakat a' kisebb Hertzeg fiaknak, a' hadi dolgokban lehető oktatásokra a' F. Udvar mellé venni méltoztatta, kiknek meg is engedte, hogy a' maga nevét viselő Seregnek Forma Köntöfsét viseljék. — A' Tsászár Regementjénél volt szám felett való Májor *Stipschitz* Ur, a' *Kinszki* Sergénél Májorrá lett.

F. Sáp. *Neograd* Vármgyében 10. Apr. — „Hát csak bé-zárta már, a' ditső, békesség Királya, II. *Leopold*, Felséges Urunk, *Jánus* Templomának az ajtaját! Hála Istennek, ha igaz ezen szárnyálló hír. Azonban, halván a' múlt napokba egy Anekdotát, melynek az háborúval némü némü rokonsága lehet; azt az Urral közleni kívántam. Egy Lelki Atyával öszve jövén, belzélünk egyről, másról; de

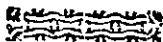

a' mint képzelheti az Ur, a' Metaphysikának mély Czikkellyeit, koránt se fejtegettük. Hát mit? Éj! a' jelen valókról volt a' szó. — Hát csak meg-tartja az egész böjtöt Tifzt. Atyaságod? — Hogy ne? Isten mentsen-meg attól hogy meg ne tartsam. De nyilván a' húsnak fogyatkozását, jó hallal pótolja, kérdem én. — Hírét se haljuk a' halnak, felel az Attya; békával is meg-kell elégednünk. — De ugyan mi okát gondolja Tifzt. Atyaságod annak, hogy most Ország szerint olly szük a' hal? — Némelyek azt tartják, hogy ezen halaknak szük volta, termékeny esztendőnek elől járója: de én inkább hiszem, (folytattya az Attya) hogy a' halak, sok okos emberek állítások szerint, Tábor után seregestől le-mentek, hogy ott jelen legyenek, a' hol a' Keresztény, Török ellen hadakozik. — Hát, mondám ök is hartzolni akarnak Török ellen? — Nem, felel az Attya, de azért mentek-le, hogy jobb táplálások legyen a' Vitézeknek, és hogy ök is a' Keresztények ügyét segítsék. — Látja az Ur, hogy okoskodik még most is némely ember. Nem tsuda tehát, hogy olly keményen rugdalóztak a' múlt Ország Gyűlésin sokan, hogy; Vallásbéli Királyi Resolutzio ellen; mikor még a' halakba is, ha lehetséges volna, belé iktatnák a' Török ellen való Intolerántziát. — Kár hogy nem olvassák az Ujságot, a' szegény halak, talám vilzsa térnének a' Tifzába, halván hogy már meglett a' Békeféség, a' Keresztényeknek eskütt ellenségével.

Bétsben, egy Aszfzony, kité talám maga Vénus nyalt vala-ki, létál egy bizonyos uttzán, egy Anglustnak tsintalan szeme ugy meg-akad rajta, hogy hogy azonnal kivánságának tzeljává teszi; azon végből, ezen Cupido Rabja, a' Vénus Leányát, nyomba követvén szinte midőn Házába menne, meg-szollítja: Aszfzonyom! meg-engedj énbékem; ámbár isméretlen vagyok, bátorkodom téged mind-azáltal fel-kisézni. Az Aszfzony: mint a' ki már a' Vénus Oskolájában abszolvált volt, jól tudta; hogy

hogy mi az értelme az ilyen Stílusnak. Fel-men-
nek azért mind ketten a' Szobában. Az Anglus 50
aranyokon vásárolá meg kevés korig tartó Gyönyö-
rűségét. — Más nap ezen Afzszonynak szépségét,
's véle való tökéletes meg-elégedését, egy bizo-
nyos Társaságban nem tudja eléggé ditsérni az An-
glus, a' midön egy a' többek közzül, a' ki ötet
figyelmetesen halgatja vala, azt mondja: Uram!
olly eleven színekkel feftetted-le azt az Afzszony-
ságot nékem, hogy kedvesebb dolgot nem tseleked-
hetnél, mintha annak esmerettségét nékem meg-
szerzenéd. Az Anglus még az nap dél után el-vi-
zi ezen idegent, az ő esmerős Afzszonyához. A'
midön az Anglus véghetetlenül kezdené az Idegent
az Afzszonynak auffirolni; az Idegen az Anglus-
hoz fordulván, mosolyogva azt mondja: Uram! hi-
szem ez az én Feleségem; (mitsoda érzékenységgel
fogadta ezt az Afzszony úgy, mint az Anglus,
képzelhető) feleségéhez fordulván: ez az Ember
idegen lévén 's nem tudván az ide-való Portékák
árrát, igen drágán vásárlott magától, én azért mint
jó ember, hogy az 50 aranyból 49-tet adjon viz-
sza annak az Urnak javaslom úgy-is — — elég egy
arany! az afféle historiájért — — —

Hazánknak majd minden szegleteiből, de ne-
vezetesen *Kolosvárról* ezt írják: „Idönk olly szép
és olly kellemetes vagyon, melyhez hasonlóra a-
lig emlékezünk. A' Mezöken már annyira megnőtt
a' fá, hogy máskor egy hónappal későbbre sem
völk ollyan nagy. A' Vetések határainkon oly szé-
pek, hogy némely eleinten való Vetések már szá-
rába-is (7. April.) indultak. Egy szóval: mind
Gabonára, mind Gyümöltre nézre igen bőv elz-
tendőt reménylünk. Az ólia a' Gabonának-is az ár-
ra szemlátomást kezdett szállani. — A' nállunk vé-
ge felé járó Ország Gyűlése igen tsendesesen mehetet
völne

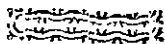

vólna végbe, ha a' Szász Nemzet a' más 2 Magyar Nemzettel öszve nem háborodott vólna, de ez előre képzelt dolog, azért nem ujság. — Már 42 esztendeje, hogy a' fő Kormányzék a' Szász Nemzet Kebelében Szebenben fekszik; azt végzették a' Státusok, hogy már most Kolosvárt a' Magyarok Nemzeti Városokba maradjon 42 esztendőig, hadd épülhessen ezen Város is, annakutánna pedig hogy a' Székelyek Városába tétessék által *Prothocold-tatták* a' Székelyek; mely ha így találna igazság szerint lenni 2 Magyar Városok szépen meg-épülnének, és azon egy Gazdának 3 Szántó-földjei egy aránt trágyáztatnának. — Itt sok vólna mit írjak a' *Kurirnak* — de *Sapienti pauca!!!*

Ama Szárnyas állatok útját járó vas fejű *Blanchard*, a' héten megint ki-költözött a' *Práterbe* oly véggel, hogy Húsvét Hétfőjén meg-induljan, és egy néhány órák múlva *Buda Várában* ebédeljen. Azt igéri, hogy ha a' mostoha *Levegő* ellent nem talál állani, tsak alig ha *Kolosvárt* a' *Fellegvárban* nem száll-le, 's nem is igen nagy tsudát tenne; mert már egyszer *Frantzia Országból Angliába* útozott a' *Levegőben*, még pedig keresztül a' *Tengeren*. Várjuk végire a' vásárt! hát ha szerentsés leszén, és a' Hódig talál menni — bezzeg hoz Ujságokat nekünk. — A' *Belgrádi Komendáns G. Vallis Urról* az a' hír érkezett *Bétsbe*, hogy *Sereghéli erőiséget* kívánt vólna magának; mivel körül belől mozgálokat vett vólna észre — de nem jele a' háborunak akkor, mikor a' *Tábori Kenyér-sütők* és *Kézi Orvosok* el-botsáttattak, a' *Szabad-sergek* és a' *Tábori Gazdasághéli Hivatal* el-bomlott. — Az ide *Bétsbe* ujjonan víszsa érkezett *Frantzia Követ Noailles* Urnak eddig 200 ezer forint fizetése vala, most azt írják az idegen *Levelek*, hogy tsak 50 ezeret vett vólna-el, és a' többit a' *Nemzet* szükségére ajánlotta — és a' mi még szebb: azt írják, hogy *Tselédjinek* meg nem engedi ez a' nagy *herfi* hogy *Lüllömben* szollítsák ötet: *Noailles* Uram! minden *Titulus*, *üres-hang* — és *Complement* nélkül. —

Ezt nem azért irám, hogy valamelyik Erdélyi szegény Nemes Legény így találjon meg-szöllíteni valamely Hazabéli Gavallért; mert itt a' Levegő fokkal más természetű a' hangok el-fogadására, és a' míg a' mi Uraink-is ezt önként nem parantsolják *Noailles* Urral, addig a' a' Betsület kívánnya, hogy adakozók és bőv kezüek légyünk azokban, mellyek egy pénzbe se kerülnek. A' Titulus hang, de sok fülekben aranynál szebben hangzik; mert aranyat fizettek érte.

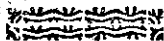
— *Antverpiában* nevezetesen füstelögni kezdett vala már ezen meg-fojtott, de még e-gélfizen el-nem alútt tűz; de Generál *Sztáray* azonnal 20 ágyukat vonata-fel a' Felleg-várba, és midőn a' Városnak szegeztette volna, tudtára adá a' Városnak, hogy tsak leg-kifsebb zenebonás mozgálli sajdittana, azonnal ölzve ágyuztatja őket, és ezen az *Antverpiaiak*-is meg-szeppenvén, semmi zenebona nem történék. — A' Húzártól inkább félnek ezen *Belgák*, mint az eleven Ördögtől. Ugyan tsak itt egy Húzár *Patrót* meg-tamadott vala a' Nép egykor, de azon-kivül, hogy a' Húzárok tüzet adtak, 's a' kardal sem restül dolgozván, a' Népet le-tsendesítették, oly félelmet öntött a' népbe, hogy ezeket az ablakon kerefztül-is irtoznak nézni a' Belgák. — Angliában a' Státus' sok szükségei és a' lok hadakozások által gyűjtett adólságai miatt minden ki-gondolható dolgokra portziot vetellenék, még tsak az ablakokra, pipákra, 's egyebekre úgy annyira, hogy alig lehetne már itt valakinek ki-gondolni, mire lehelsen még portziot vetni,

vetni, vagy szükségében mivel segíthesse magát a Státus. — Most a' hadi-kézületekre megint abban szorgalmatoskodnak az Ország Fejei, miképpen lehetne pénzt szerezni? Erre egy Anglus olly derék Plánumat adott bé a' Parlamentumnak, mellyért az egész Marha-hútsal élő Nagy Británia háládatossággal tartozik; mely ez: „ Minden Bálak, Lakadalmok, Vendégségek, flüftök, ebéd és vatsora 9 ezteendőek alatt töröltessenek-el, és az erre költeni szokott pénz fordittassék a' Státus hasznára. Ő látja ugyan előre, így szól, hogy egy előbb ezen Plánium izetlenetske lészzen, de idővel mindenhez hozzá szohunk lassan lassan. Az ezem izsom emberek ez által ugy meg-orvasoltatnak, hogy soha még eszékbe se fog jutni az evésben való tékozlás — a' Londoni részeges emberek száma meg-kisebbedik, a' mértékletlenségben meghóltak száma ezután megkevesedik, és a' gonosz Anglusok ollyan jámborok lésznek mint a' Bárány — a' hús 's más eledelek meg-oltsódnak, és az egész Ország tsupa bővségből fog állani. A' falatozni szerető Parlamentum köszöni ezen Projektumat; de tsak más módot szerez a' Státus szüksége ki-pótlására.

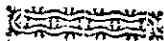
Frantzia Ország, vagy az ujj Keresztényi és Polgári Törvények Fabrikája, a' Nemzeti Gyűlés, megint a' Gátkötőkkel kioldódik. — Nem régiben megint egy Bullát botsátott a' Pápa a' Párisi Nunciushoz, melly által mind azon régi Frantzia Püspököket, kik az ujjanon vállasztattakat Püspökségre fel-szentelték, mind az ujjanon fel-szenteltetteket, ki-zárta volna a' R. Katholika Anyaszentegyházból, és ezen szentelésnek minden erejét el-vette. Ez egy ollyan Gátja a' Frantzia Nemzet Gyűlésének, mely tzéljára való érését hátráltatni láttatik. — A' Kardinál Lomeniéhez küldött Bullájában ő Szentsége, mely Bullának rövid summáját már meg-irtuk vala, a' többek között ezen szókkal él: „ Azon Apostoli Hata-

Hatalamnak ereje, mellyel fel-vagyunk ruháztatva, azt kívánnya töllünk, hogy valamint az ujj Püspököknek felszentelőit, úgy magokat a' Felszentelőket is hittől szakadt Eretnekeknek esmerjük. — A' mely tudva lévő Bullát Kárdinál Lomenié-hez küldött vala a' Pápa, ugyan ezt Maury Apátornak is elküldötte vala, ki ezt közönségsé tévén, ezen anyira meg-indult Lomenié, hogy a' Kárdinálisi veres Sapkát, mely az Apostoli Sz. szokás szerint neki egy néhány ezerbe került vala, azonnal visszaküldötte Romába, és az e' mellett küldött Levelét nyomtatásban közönségsé tette, melyben a' többi között ez iratik: „ Midön engemet Szentséged a' Kárdinálisok' Sz. Kollégyomába méltoztatott bé-venni, nem láthattam előre, hogy ezen Tiszttségemnek meg-tartása végett, az én Hazám Törvényeit, 's a' Felső hatalmaság eránt való Kötelességemet keljen által hágnam. Ha meg-kell lenni edgyiknek a' kettő közzül, hogy, vagy ezen Hatalmaság és Kötelességem ellen vétkezsek; vagy a' Kárdinálisi méltóságról le-mondjak, egy szempillantásig sem habozok — itt a' Veres-Sapka! 's. t. — Ezen alkalmatossággal ira Lomenié egyszersmind Minister Montmorinhoz is, hogy ezen tselekedetét a' Királynak is jelentené, mint a' kinek kívánságára nyerte vala a' Kárdináliságot. — Alig telhette-el a' Királya felgyogyulásán támadt öröm a' Frantzia Nemzetet, midön ama nagy Férfinak Gr. Mirábónak, kit az Anglusok a' Frantzia Nemzet tükörének neveznek vala, hirtelen esett halálával, megint setét Gyászba öltözék. Már Apr. 1. napján szemmel látható lévén az Halál, azt mondja a' Mirábó Doktor a' Petit: Uram itt a' Halál! Inkább szeretem, felele ezen Nagy Lélek, hogy egyenesen meg-mondod; és Apr. 2-dikán reggeli 9 óra után örökösön ki-bútsuzék a' Nemzeti Gyűlésből. Oda Verrfennes! oda Mirábó! az ezen Században élt hozzá hasonlithatatlan 2 Frantzia Ministerek. — A' Frantzia Nemzeti Gyűlésnek edgy Végezése szerint a' Király, mint a' Státusnak első Tisztvifelője, egy bizonyos lakó hely.

Spanyol Országból ezt írják: „ A' mi Kabinétunk, a' Muszka és a' Porta között lehető Békességnek helyre-állításában foglalatoskodik. Az itt lévő Muszka Miniszterhez egy Kurir érkezék Mártz. 8-dikán Pétersburgból, melyről a' tartatik, hogy az Orosz Tsázárnétól arra kéretnek a' Király, hogy a' Portával való békeiséget közbenjáróságával elközlené, és az Anglus hajós Serget a' Közép tengeren akadályoztatná. Ugy-is láttik, hogy ezen Feltség ezen tzelnek kész eszközlője; mert kevés napok alatt Londonba és Berlinbe Kurirok indittának, és nem különbben a' Kadixban fekvő Hajós-Sereghez, hogy talpon legyenek.

Angliában mind a' két Parlamentumban nagy lármát okozott ezen háborús környülállás, hol az Országnak nagyai közül némellyek éppen nem kívánnák az Országot háborúba keverni, mások ellenben elkerülhetetlenül szükségesnek ítélik a' Porta békeisége piattzán fegyveres kézzel ki-állani, és Orosz Országnak nevékedését gátolni. Ezek a' Parlamentomban tett szovai ama híres fő Miniszter Pittnek: „ Senki sem kételkedhetik abban, hogy a' Porta erejének ki mondhatatlan bé folyása vagy az egész Europai erőnek egyenlőségben való megtartására. Ha ez meg-erőtelenítettik, Pruszszia kefersen meg-fogja kiváltképpen érezni, és nagy Britanniának is veszedelmére szolgál, és ha most Muszka Ország még nagyobb erőt kap, úgy egész Europa, nevezetesen Pruszszia meg-fogja ennek következéseit érezni; mi pedig mint Frigyesek mindenkor kéntelenek leszünk a' orosz következésekben részesülni. Ezen Fox-is fel-álván azt mondá: tsak készítsük magunkat, és a' Muszka nevékedését teljes erővel gátoljuk. Sok volt mind a' két Parlamentumban az erről való vetélkedés, a' midön végre a' nagyobb rész azon állapoték-meg, hogy fegyvert köszenek, és a' Muszka Birodalom nevékedésének ellent álljanak. — Hollandia, Svétzia, Dánia, Spanyol Ország, Anglia, Lengyel Ország, Prusz

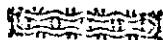

Pruszia, Orosz Ország, Török Ország fegyvert
 közörülnek, sőt még az Auszriai fegyvereknek sem
 egészen tompúlt-meg az élek — ha a' békelség
 meg-nem találna készülni — mi lehet még mind e-
 zekből? — Az ifju *Szelim* Szultánról azt írják,
 hogy ez egy tzeljában és itéletében álhatalan ifjú
 ember — azt írják, hogy még Asiában véghetetlen
 Katonaság volna, tsak pénz, kurázi, és eleség
 volna kevés; de éppen ez a' bukkenője a' dolog-
 nak. Azonban a' Porta nagy erővel készül a' isa-
 tára. — — Kezdett ugyan az Auszriai Tartomá-
 nyokban a' békelség reménységének napja fényle-
 ni, hogy és mi-képpen? ez is bizonytalan — azon-
 ban minden környüllásaink békelséget hirdetnek, és
 leg-közelebb Tsernovitzból is így tudósítatunk ezen
 hón. 5-dikén: „ Tudodra lehet Barátom, hogy
 az egy Osztály Staabs Draganyoság, mely ez e-
 lött két esztendővel fel-állított volt, az el-múlt
 hónapban ismét széllyel hányaték és az itten fekvő
 első Garnizon Regementre fel-osztaték. Továbbá a'
 Khotzimi Adminisztratio azt a' parantsolatot vette,
 hogy az Orzágnak adója, és minden egyéb dolgok
 Májusnak végéig tökéletes állapotban helyeztet-
 tessenek, az honnan a' Várban gyűtött minden-né-
 mü élés-béli dolgok naponként diszrahaltatnak és
 mindenek az által-adáshoz készítettnek. Más fe-
 löl pediglen a' Magazinok transportja ismét para-
 tsoltatott, és nagy mozgásban tétetett ezen Ország-
 ban. — A' Muszkák hasonlóképpen egész Moldo-
 vát mozogni parantsolták, és nem lévén elegendő
 a' segítség a' Lembergi Gubernium által véghez-
 vitték, hogy a' Rajai föld népe fizetés mellett,
 Benderből az élést Ismail, és Kilia felé takarítja.
 Mártz. 20-dikán érkezék-meg egy nagy Sereg új
 Rekluta *Jassiban*, mellyet a' mostani Fő igazgató
 Hertzeg *Repnin* azonnal Regementekre osztani pa-
 rantsola, és a' maga népét olly lábon tartani ren-
 delte, mintha minden órán meg-indulni szándé-
 koznék.

Szombathely. — „A' Nemzeti Oskolák ezen esettel nevetették-meg tegnap a' Magyar *Demokratust*: — *Fizikus Umlauf* Ur jött hozzánk a' napokban *Közegről*, *Elektromos* és *Optika*-béli *Machinával*, egy *Hertzegnek*, 's több érdemes *Tapúlt Férjfiak*' *Bizonyosság-Levele* mellett, hogy mindennütt öröm-tapsolásokkal *produkálta* tudománybéli szép *Mesterségeit*. A' Városi *Magistrátustól* engedelmet vévén a' nyilvánosságos *produkálásra* e' böjti napokban; a' *Múzsákhoz*, a' mértékletes *böjtelésnek* ezen szüz *Leányihoz*, folyamadik a' *Természeti-Visgáló*; örömmel fogadják a' *Kir. Gymnásiumbéli Professor Urak*, napot, órát, és helyet (itt léfzen a' *bekkenő*) és helyet rendelnek a' *Gymnásium*' *Épületének* leg-tágosabb *Szobájában*. Mi történik? Oh *Abdera!* *Abdera!* — Minden-féle *prætextusokat*, *argumentumokat* és *fenyegetéseket* előkerestek a' *Nemzeti Oskolák*' *Elöljáróji* a' *Természeti Experimentumok* ellen, sőt (noha *rekreációnap* vala) *solenniter protesztáltak*, és a' *Gymnásiumot* *bé-záratták*.

Mitsoda az Experimentális Physika? — ÖrvendjeteK *Királyi Gymnásiumok*, *Akadémiák*, *Univerzitások!* Ime ujj *Definiót* adtak a' *Nemzeti Oskolák*: — „Az *Experimentális Physica* tsupa *Komédia*. Ez a' *definió* vólt az edgyik oka, hogy a' *Szombathelyi Királyi Gymnásium*' *Professorai* az *Experimentális Fizikának*, mellynek *Theoriája*, *Királyi kegyes Parantsolat* szerint olvastatódik a' *Gymnásiumokban*, *Lakatosok* által nyittattak kaput és ajtót, midőn a' *kültsokat* a' *Nemzeti Oskolák* *uzurpálták*.“ — *Democritus risit!* *Heraclitus non potuit tenere lacrymas.* — *Sapienti sat.* — A' *Királyi Gymnásium* éppen olyan *Törvény*vel adott *Szállást* a' *Nemzeti Oskoláknak*, mint a' *Hifzek* egy a' *Pontzius Pildátus*' nevének. Az idén a' *Felsőgós Kamata* 900, egy néhány *forintokat* költött a' *Szombathelyi Gymnásium*' *épületének* *reparációjára*. A' *Nemzeti Oskoláknak* másutt a' *Földes Uraságok* adnak *épületet*, és pedig *örömeit!*

Foly.

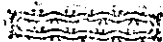

Folytatás a Magyar Országi Koronáról.

Az-is még továbbá méltán Kérdésbe jöhet itt másodszor: mellyik *Constantinus Porphyrogenitus* Görög Tsászárnak a' Képe, és Neve vagyon a' mi Koronánkon? ha vallyon ama tudós Tsászár *Constantinus Porphyrogenitus*, *Leo Sapiens* Görög Tsászár Fiának-é, a' ki 912-dikben kezdett Conflantzinápolyban uralkodni? vagy pedig *Constantinus Ducas Pophyrogenitus Imperátornak*, a' mi *Dukas Mihály* Fiának a' Képe-é? minthogy még eddig e' dolog mélységes homályban fekszik, nem színtén e-gészízen állatásképpen, hanem némü 's némü tettető vélekedésből inkább gyanitom, hogy nem annyira az először említett *Constantinus Porphyrogenitusnak* Képe az, mert így nyóltzvan esztendőknek elforgása alatt formán, imitt 's amott hól koválygott volna ez a' Korona, míg tsak a' közönségesebb vélekedés szerént *Silvester Pápának* kezébe akadhott volna az; hanem inkább az ifjú *Constantinus Porphyrogenitusnak*, a' *Ducas Mihály* Fiának a' Képe: minthogy a' fellyebb említett Igék szerint ezen Tsászárnak ideje tájján készítettett a' Korona; ugyyan-is e' nagy reménységü ifjú *Constantinus Porphyrogenitusnak* három nevezetes Tsászárok lévén különös nevelő Dajkái, még kitsiny gyermek korában Tsászárrá meg-koronáztatta, *Nicephorus Botaniates*, és *Alexius Comnenus* Tsászárok a' magok Udvaraikban Tsászári módra nevelték, fiatal korában a' hadi-mesterségre tanították; sőt az utolszor említett Tsászár a' maga Leányának *Anna Comnénának* el-is mátkáfitotta. Ha ezek közzül valamellyik, kivált ha az édes Attya *Dukas Mihály* eszközölhette e' Koronának tsináltatását, mint hogy mind Képe, mind Neve-is rajta vagyon, könnyen oda férkezhetett reá az ifjú *Constantinus Porphyrogenitus Ducásnak*-is mind Képe, mind Nevezete, annyival-is inkább meg-gondolván, hogy *Mária* az édes Anyya még első Férjének életében *Nicephorusnak* Feleségévé lévén, nagyra született Magzat.

zattyához vonzó indulatjából e' tekintetben-is mit nem tselekédhetett?

Ebbéli gyanúságunkat az-is nem kevésbé gyámolíthatja, hogy a' *Dukas* Tsászároknak idejéig az edgy Idvezítő *Jésus Krisztusnak* Képén kívül semmiméü más Szenteknek a' Képei, még a' Boidogságos Szűznek Képe-is, nem verettettek vólt a' Görög Tsászároknak Pénzeikre, *Zimásecs Jánoson* kívül; *Promanus Diogenes* és ennek mostoha Fia, a' *Dukas Mihály* vóltanak az elsők, kik Pénzeiken a' *Krisztus* Képéhez a' Sz. Szűznek Képét-is a' más oldalon hozzá adták olly formán, hogy lázható természetű egész állására nézve talpon állva, a' Sz. Szűz a' Tsászárokat bé-fedezett kerelztes Koronával meg-koronázni szemléltették. Ezen tselekédetiből *Dukas Mihálynak*, hogy a' *Krisztus* Képéhez hozzá adta a' Sz. Szűz' Képét-is nyilván ki-tették, azon kívül, hogy a' *Historicusok* tudósítások szerint nagy *Philosophus*, nagy *Mathematicus* és Poéta lett légyen, azonban még különös nagy áhítatosságú *Theologus* ember-is vólt még Erseksége előtt. Ennél fogva kezdették osztán némelly következő Tsászárok a' magok Pénzeikre több Szenteknek a' Képeit-is verettetni, a' mint ezt *Alexius Comnenus* Fianak *Jánosnak*, és *Emmánuel Comnenusnak* példájokban világosan láthatni, ezek verették *Constantinus Dukas* után leg-elsőzör-is a' Koronákon lévő Sz. György Vitéznek a' Képét pénzeikre, ezt követte nem sokára *Alexius Angelus*-is, a' ki már semmit nem gondolván sem a' *Jézusnak*, sem a' Sz. Szűznek Képével, tsupán tsak a' Sz. György' Képét, és Nevét üttette a' Pénzre; minthogy a' *Dukások* ideje tájján kezdett leg-inkább a' Szenteknek segítségül való hívása a' Görög Anya-Szentegyházban lábra állani: mely szerint nem hogy *Első Constantinus Porphyrogenitus*, de még a' több Tsászárok-is többnyire kik a' *Dukásokig* éltenek, másképpen még gondolkodni sem tudanak meghatározás-képpen, hanem a' mint *Leo Isauriusnak* pénze mutatja; mellynek edgyik lapjára ezen Görög Impé-
rátor

rátor a' J. Krisztusnak ábrázattját üttetvén, körülötte ilyen fellyül való irást tétetett: TIBI SOLI REGNANTIVM. Ezen okból származhatott az-is, hogy *Cosmas* és *Damianus*, két Atyafi Mátyrok-is a' Koronánkon helyet találtak, mert Dukás Mihály Tsászár, a' több tiszteletes Tudományokon kívül az Orvosi tudományban, *Medicinában* is igen jártos költös lévén, azoknak Képei és Nevei a' Koronára felszerkeztetettek, mint a' kik az Orvosló Doktoroknak és Patikáriusoknak védelmező Patronusinak közönségesen tartatnak.

Illyetén orvosi mesterséghez vonzó indulatból származhatott az-is, hogy mind Sz. György, mind Sz. Demeter-is a' Koronánknak oldalára felhagtnak: Sz. György ugyan-is, hogy több jeles tselekedetei között még a' nyavallyákat-is tsudálatosan meg-orvosolni tartatott a' régi Görögöknél el annyira, hogy még tsak a' le-festett Képe-is fok külömb külömb féle betegségek, kivált a' Dög-halál ellen való védelmező Paisnak, *Antidotumnak* lenni gondolatott. Nem külömben Sz. Demeter Martyrról-is abban az időben olly hizemben volt a' Görög Anya-Szentegyház, hogy a' melly nyavallyások *Theffalonikába* bútsura mentenek, és ott annak meg holt testéből ki-szívárogni szokott zsirjával meg-kenődtenek, nyavallyáikból ki-gyogyulni mondatának.

Mint hogy a' Koronán lévő *Geobitza* nevezetű *Turciának* (Magyar Ország') Királynán a' köz-velekedés szerint *Geisa* Magyar Király értetik, az a' Kérdés fordul már itt elől, ha *Geisát* a' Sz. István Attyát-é? vagy pedig *Béla* Fiát a' Sz. László Testvérjét kellesek azon érteni? de ha az Esztendőket az esztendőkkel szoros vizsgálódásunk után egybevetjük, nyilván az utobb említett *Geisának* a' Képe és Neve vagyon a' Koronánkon, mert ő élt izinte éppen azon egy időben *Dukás Mihály* Görög Tsászárral, ugyan-is 1034-dikben születetvén 1077-dikben holt-meg: meg-értvén tudni-illik a' Tsászár fok jeles, és vitéz tselekedeteit, erős szövetséget kötött

kötött *Geisával*, midőn ez a *Salamon* Királlyal sokáig vetélkedék a Királyság felett, és *Salamon*, a Görög Birodalmat is vakmerőképpen pusztitáná; *Nicephorus Botaniates* azért, a ki elsőben *Dukás* Mihálynak Fő-Hadi Vezére volt, azután Imperátorságra is lépett, *Salamon* roppant Táborát megfutamtatta, sőt kitsinybe múlt-el, hogy magát is *Salamont* el nem fogta: *Nicephorus* azonban *Curopalates* tanúbizonysága szerint a Nénnyének Leányát *Nynadenét* is *Geisa* Királyunkal öszve háziasította.

Utollyára még az is a mi Fel-tételünknek erősítésére tartozik, hogy a minémű készületű Koronákkal a *Ducás* Tsászárok ideje tájján szoktanak volt a Görög Tsászárok meg-koronáztatni, és nevezetes innepi napokon a Község előtt meg-jelenvén, szoktanak volt fejeken viselni, mind formájára, mind külső ékességre néve olyaténoknak írja-le azokat *Anna Comnéna Alexiáfsának* Harmadik Könyvében, a ki az említett Imperátoroknak Koronáit nem tsak szemeivel szemlélte, hanem mint maga is koronáztatott Fő lévén tulajdon kezeivel is hajdanában illette, mintha talám a közelebb elmúlt Elztendőben a Budai Várban ki-tétettetett Magyar Országának a Koronáját ő is éppen szemléltetvőlna. De ez úttal elég légyen a Magyar Koronáról ennyit mondani. — Debretzenben Bőjtelő Hav. 16. Napján 1791. — *W. I.*

A félbe szakasztott Frankoniai Kerület Végezésének folytatása, és végezte.

Az olly Mester-legényeknek, a kiknek dolgozó műhelyek nem akadott, addig a Szegények Ládájából annyi költségre való pénz adattalsék, a mennyi a Helység Elöljáróitól szükségesnek ítéltük. A Mester-legényeknek minden Bizonyság Levelek (Kundschaft) a Társaság (Zech v. Czéli) Elöljáróitól all-irással és petséttel erősítetsék meg: a Társaság Törvényes Biráitól pedig ujra meg-petsél-

tséltettefsenek. A' honnan a' Könyv-árosok, és Könyv-nyomtatók, az efféle nyomtatott és rajzolt Bizonyság Leveleket, egy szabad akarát szerint való Büntetés alatt, 's a' Kerület Rendeitől meghatározott árron tsak egyedül a' Társaság Törvényes Biráinak adhattyák el, és ez a' Tifztség az ilyen némü Bizonyság-Leveleket nem a' bujdosó Legényeknek, vagy az ő Gazdájoknak, hanem a' Társaság Esküttjeinek adja. A' Bizonyság Levél tsak olyanoknak adattatsek, a' kik mihelyben dolgoztanak, nem pedig tsak a' Helységnek kéréstül bujdosó Legényeknek, a' honnan emezeknek az ő régi Levelek most meg se ujjittattatsek. A' Városokon, bujdosó Mester-legény magánál lévő Levelének hátán meg kell tekinteni, ha vallyon ő nem kéréstül magának Mihelyt, vagy kéréstül ugyan, de nem kapott. Amaz esetben, a' Levél még egy fertály esztendőig meg-marad a' maga erejében; ha pedig még ebben a' fertály esztendőben se dolgozott, vagy Mihelyt nem keresett, tehát ebben az esetben az ilyen Legény mint koritzáló széllyel járó (vagabundus) a' Kerületből küldettesék ki, és ez az ő Levelének hátára mind fel-jegyeztetsek. — Mindenik helységnek maga tulajdon okofságára bizattatik, hogy a' Szegényekre, és a' dolog által magoknak valamit érdemelhető, dologra alkalmasokra nézve, minémü Rendeléseket parantsoljon tételni. Tsak ugyan minden Kerület Rendeinek javasoltatik, hogy vagy külön külön mindenik, vagy többen edgyütt, egy közönséges dolgozó és fenyték Házat (Zucht Haus) a' több Kerületeknek, a' mellyeknek már e' féle Házai lennének, egyet értésén kívül is, magok költségeken állitsanak fel; addig pedig az olyan Kerületek, a' mellyeknek még e' féle Házai nem volnának, de azonban akadnának vagy korhel, vagy pedig valami Kerületbéli el-szegényedett, külömben a' dologra alkalmas Emberekre, légyenek edgyet-értéssel az olyan Kerületekkel, a' mellyek már e' féle Házak nélkül nem szükölködnek.